

Za nejstarší univerzitu bývá pokládána ta v Bologni (1088), za zlatou éru univerzit pak platí 12.-15. století.

Autorka: Juliana R.

V 60. letech mladý německý komunista Rudolf Dutschke převzal (a pojmenoval) Gramsciho koncept „dlouhého pochodu institucemi“. Marxistický filosof Antonio Gramsci – který poslední ze svých děl napsal ve věznici mussoliniovské Itálie – původně mluvil o školách obecně: ty je vedle jiných institucí potřeba získat, aby mezi lid šířily myšlenku míru. **Dutschke** už hovořil konkrétněji: v propagaci komunismu musejí sehrát významnou roli univerzity. Od 60. let také „vysoká učení“ Západu nesporně přispívají – byť nejen ona, ne vždy a ne celá – k levicové agitaci.

Od let 80. se na nich rozvíjejí obory jako *genderová* neboli *rodová studia* (v historiografii mají dvě větve: dějiny žen a dějiny mužů), *černošská* a *bělošská studia* (druhá jmenovaná, stejně jako tzv. *postkoloniální studia*, postulují vinu bělochů na utlačování barevných ras), *studia postižených* (*disability studies*) či třeba *antrozologie* (*animal studies*, zkoumající vztah lidí a zvířat v dějinách a různých kulturách). Na těchto disciplínách a odvětvích by nemuselo být nic špatného; mnozí vědci v jejich rámci odvádějí práci, která posouvá hranice lidského poznání.

1] Problematickými se stávají tehdy, když přerůstají v ideologii a – stejně jako klasický marxismus – před výzkum stavějí mimovědecký axiom: například boj utlačovaných (žen, barevných, postižených, zvířat atd.) proti utlačovatelům. Tyto mladé obory mají zároveň své „aktivistické“, tj. politicky a společensky angažované větve, čímž se samy vylučují z oblasti nezávislé vědy. Jiná hrozba, kterou s sebou nesou, spočívá ve vytlačování starší sumy vědění. Jak v úvodu ke sborníku, pojmenovaném příznačně 2] **Idea university**, upozornil ředitel Ústavu filosofie a religionistiky FF UK Jakub Jirsa, v 70. až 80. letech byly na amerických univerzitách těmito disciplínami nahrazeny kurzy o tzv. „great books“ – civilizačně formativních dílech od Aristotela po Shakespeara. Amerikanizace vysokého školství dostihla i to evropské, a tak na seznámech četby ubývají klasikové na úkor moderních autorů s neevropským původem, menšinovou sexuální orientací nebo „progresivním“ světovým názorem.

(Pokračování textu...)